

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindellicorum, Anno MDCCXIII.

Art. II. De Nota Antiquitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

omni tempore existerint, in doctrina do Monacho se ita decipi sinunt inre
consentientes. O miseris animas, gravissima!
quæ à tam effronte, sacrilego, & perfidi-

ARTICULUS II.

De Nota Antiquitatis.

SUMMARIUM.

1. Ingressus ad notam Antiquitatis.
2. Que triplici Syllogismo absolvitur;
3. Non tamen alio, nisi negativo; quod observabitur etiam deinceps ad impugnandas falsas sectas; facta tamen semper aliqua inde reflexione ad Ecclesiam Romanam.
4. Vera Christi Ecclesia debet habere doctrinam antiquissimam, ut Scriptura, Symbola, Patres, ratio ipsa demonstrant, & ipsi Lutherani fatentur.
5. Quidquid obganniant alij.
6. Ecclesia Lutherana non habet doctrinam antiquissimam.
7. 8. Quidquid replicent ejus Sectatores.
9. Non alia Lutherane secta competit antiquitas doctrina, quam illa, quam habet à Simone Mago, & alijs antiquis hereticis.
10. Ecclesia Romana habet legitimam antiquitatem.
11. Quam pro Germania nostra specialiter confirmant, certi Idiotismi, modique loquendi antiquissimi.
12. 13. Nec ullo argumento solido in dubium revocari potest hæc antiquitas.
14. Vera Christi Ecclesia debet habere continuam successionem Episcoporum, præsertim in Cathedra Petri.
15. Frivola sunt exceptiones Adversariorum.
16. Lutherana secta non habet hæc continuam successionem.
17. 18. Frustra contendunt, hæc successionem non requiri.
19. Eam tamen habet Ecclesia Romana.
20. 21. 22. Frustra oppugnatam à Sectarijs.
23. Vera Christi Ecclesia non potest habere turpem Auctorem & vitiosam originem.
24. 25. Lutherana secta habet turpem Auctorem, vitiosam originem.
26. 27. Non potest hæc labes evitari, quidquid dicatur.
28. Econtra Ecclesia Romana immunis est ab hac labe.
29. Neque Papa est Auctor illius.

Sciendum 1. Sicut ad demonstrandum nobilitatem suam illustrius ar-
R. P. Pichler Theol. Polemica.

gumentum non habent Mundi Principes, quam si retrogradiendo longissima

Cc 2 luma

suma serie per Majorum suorum nomina devenire possint usque ad Auctorem stirpis suæ longè clarissimum, nobilissimum v. g. ad Carolum M. ad Julium Cæsarem &c. Ita Sponsa Christi, nimirum Ecclesia, non alia illustriori nota se probat nobilissimam, quàm si seriè nunquam interrupta retro gradi possit per continuam Episcoporum successionem usque ad ipsos Apostolos, usque ad primum Ecclesie Caput D. Petrum, imò ad ipsum Fundatorem Christum JESUM, in quo utique summa nobilitas. Quo igitur Ecclesia est antiquior, eò est nobilior. Unde

2. Sciendum 2. Triplici Syllogismo à nobis notam Antiquitatis, qua dignoscatur evidenter vera à falsa Ecclesia, pertractandam: in 1. antiquitatem continuæ successionis in doctrina Christi & Apostolorum: in 2. antiquitatem continuæ successionis Episcoporum seu

Pastorum: in 3. antiquitatem & nobilitatem Originis.

3. Sciendum 3. Quòd non alios, nisi negativos, Syllogismos in singulis notis formaturus sum; cum præcipuus finis sit, ostendere falsitatem sectæ Lutheranorum, & per consequens omnium Apostatarum ab Ecclesia Antiqua: semper tamen reflexio fiet ad Ecclesiam Romanam, utrùm hæ notæ, quas Lutheranorum cæui non convenire demonstrabimus, conveniant Romano-Catholicæ Ecclesie. Atque sic primario ex quatuor notis supra memoratis argumenta *negativa* depromam, secundario *affirmativa*. Licet enim fortè non in singulis scorsim bonum sit argumentum affirmativum, bonum tamen est in singulis argumentum negativum, ita ut, ubi vel unica ex recensendis notis non reperitur, ibi vera Christi Ecclesia non sit.

SYLLOGISMUS I.

Vera Christi Ecclesia debet habere doctrinam antiquissimam, continua successione à Christo & Apostolis derivatam.

Sed Lutherana non habet doctrinam antiquissimam, continua successione à Christo & Apostolis derivatam.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major patet

4. 1. Ex Scriptura S. quæ de Ecclesia & viris fidelibus dicit: *Superedificati su-*

per fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo JESU. Eph. 2. v. 20. Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ec-

*Ecclesiam meam, & porta inferi non
prevalent adversus eam. Mat. 16. v.
18. Hic (JESUS) erit magnus, &
filius Altissimi vocabitur, & dabit illi
Dominus DEUS sedem David Patris
ejus, & regnabit in Domo Jacob (in
Ecclesia) in aeternum, & regni ejus non
erit finis. Luc. 1. v. 32. 33. Huc
pertinent etiam illi textus, quibus
probavimus supra Perpetuitatem Eccle-
siae, & Indefeclibilitatem in rebus fidei.
Idem praenuntiant Prophetae in Anti-
quo Testamento. In diebus Regnorum
illorum suscitabit DEUS Caeli Regnum,
quod in aeternum non dissipabitur. Dan.
2. v. 44. Sponsabote mihi in sempiter-
num. Osee 2. v. 19. Sponsabo te
mihi in fide. v. 20. Qui & similes tex-
tus satis clarè docent, veram Christi
Ecclesiam debere ab ipso Christo esse
fundatam, ab Apostolis propagatam,
& continua successione conservatam us-
que ad finem mundi, adeoque doctri-
nam verae Ecclesiae debere esse antiquis-
simam & semper conservatam.*

2. Ex Symbolo tum Apostolico tum
Nicano; quod utrumque à Lutheranis
admittendum est. Nicannum clarè &
explicitè veram Ecclesiam vocat *Apostoli-
cam*, adeoque ab Apostolis continua
ejusdem doctrinae serie propagatam,
cum vera Ecclesia semper & perpetuò
debeat dari in mundo juxta ea, quae de
Perpetuitate ejusdem diximus. Aposto-
licum autem veram Ecclesiam appellat
Catholicam: atqui verè propriè que
Catholicum, teste Vincentio Lirinensi
contra haereses c. 3. est, *id tenere, quod
ubique, quod semper, quod ab omnibus*

*creditum est. Notetur bene, quod
semper.*

3. Ex SS. Patribus, apud quos in-
dubitatum est, illam Ecclesiam, quae
post Christi & Apostolorum tempora
introducenda est, & quae in signum No-
vitatæ suae ab alio, quàm à Christo,
nomen trahit, uti Ariana ab Ario,
Pelagiana à Pelagio &c. falsam esse.
Audiamus S. Hier. in Dialogo contra
Luciferianos in fine. *Brevem tibi a-
periamque animi mei sententiam profe-
ram, in illa Ecclesia esse permanen-
dum, quae ab Apostolis fundata us-
que ad diem hanc durat. Sicubi au-
dieris, eos qui dicuntur Christi (seu
Christiani) non à Domino JESU Chri-
sto, sed à quoquam alio nuncupari,
ut puta Marcionitas, Valentinianos,
Montenses, sive Campitas, scito, non
esse Ecclesiam Christi; sed Antichri-
sti esse Synagogam. Ex hoc enim ipso,
quod postea instituti sunt, eos se esse
indicant, quos futuros Apostolus pra-
nuntiavit. 1. Tim. 4. Audiant &
notent sibi haec Lutherani, qui à Lu-
thero instituti, & nominati sunt. Idem
Hier. mox subjungit: *Nec sibi blandi-
antur, si de Scripturarum Capitulis
videntur sibi affirmare, quod dicunt;
cum & diabolus de Scripturis aliqua
sit locutus, & Scripturae non in legendo
consistant, sed intelligendo. Alioquin
si litteram sequimur, possumus & nos
quoque novum nobis dogma componere;
ut asseramus, in Ecclesiam non recipi-
endos, qui calceati sint, & duas
tunicas habeant. Notent sibi haec
iterum Lutherani, qui solis Scripturis,
C c 3 juxta**

Iuxta proprium dictamen intellectis, niti volunt. S. Epiphani. hæresi 55. *Termini nobis positi sunt & fundamenta &c. Apostolorum Traditiones, & Scriptura Sancta, & Successiones doctrine &c. Nemo decipiatur novis fabulis.* S. Augustinus l. contra ep. fundamenti. c. 4. sic pronuntiat: *Tenet me in Ecclesie gremio auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata &c.* Item l. 4. de Baptis. cont. Donatist. c. 24. hanc tradit regulam: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilij institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.* Et epist. 118. ad Januarium: *Siquid tota per orbem frequentat Ecclesia; hoc quin ita faciendum sit, disputare insolentissima insania est:* Ergo Ecclesia nec in fidei Articulis, nec in Decretis morum errat unquam, sed semper & continuo retinet Doctrinam Christi, & Apostolorum. Irenæum, Basilium; Origenem, Tertullianum, & alios PP. brevitatis causâ omitto.

4. Ex ratione. Vera Christi Ecclesia utique debet esse fundata à Christo; ab hoc enim dicitur *Christiana*; & quidem non tantum pro paucis annis, sed pro omni tempore; eum Christus, utpote prudentissimus Architectus, sicut Ecclesiam suam non super arenam, sed super petram, nullo hostium insultu expugnabilem, ædificare portuerit, ita haud dubie voluerit, id exigente ejus Providentiâ & honore. Ergo vera Christi Ecclesia debet esse antiquissima, & à temporibus Christi, ac Apo-

stolorum continua ejusdem doctrinæ successione usque ad nos derivata.

5. Ex confessione propria Sectatorum; quippe Lutherani non tantum fatentur, veram Ecclesiam debere esse introductam à Christo, sed etiam docent in sua Confessione August. art. 7. *quod una sancta Ecclesia perpetuo mansura sit, in qua Evangelium pure docetur, & rectè administrantur Sacramenta.* Ergo Christi Ecclesia vera debet semper esse in mundo, & continuo eandem Christi doctrinam retinere; ergo Ecclesia Nova, quæ non perpetuo fuit à Christo, & Apostolorum temporibus, neque ejus doctrinam semper habuit, vera Christi Ecclesia non est.

Dices 1. Ecclesia est notior, quam antiquitas ejus; quia facilius est scire, hic aut illic esse Ecclesiam, quam scire, eam olim fuisse per multa sæcula: ergo antiquitas non potest esse nota vera Ecclesie. R. N. suppositum Antecedentis; non enim est questio de Ecclesia qualicumque, sed de Ecclesia vera Christi. Hæc veritas Ecclesie in se evidens non est, sicut evidens est, dari aliquam Ecclesiam; ejus tamen antiquitas, velut veritatis proprietas & nota, saltem moraliter est evidens, scilicet ex historijs, communi & constanti fama, temporum, locorum, & hominum cognitione.

Dices 2. Ex humanis adminiculis non debet pendere fides nostra, utpote *Divina*; historia autem, fama communis &c. sunt tantum motiva humana. R. Non pendet ab illis ut moraliter tantum certis, sed ut connexis cum illis

illis supernaturalibus signis, quæ denotare debent veram Ecclesiam, & à Deo permitti non possent, nisi revera essent locutio Dei supernaturalis, & metaphysicè certa; quippe fama de antiquitate & alijs notis veræ Ecclesiæ non potest esse imitabilis ab ulla secta falsa, adeoque redditur evidenter credibilis, quod sit supernaturalis, & metaphysicè certa, licet evidens sit moraliter tantum. Deinde licet hæc fama & historie tantum moraliter essent certæ, & non simul supernaturalis Dei locutio, tamen jam omnes tenerentur illam Ecclesiam sequi, pro qua stat moralis certitudo, & signa moraliter certa.

Dices 3. Si antiquitas doctrinæ, seu conformitas doctrinæ cum doctrina Christi & Apostolorum, potest esse nota veræ Ecclesiæ, tunc etiam pura Verbi prædicatio, ut volunt Lutherani, potest esse nota veræ Ecclesiæ; quia inter se hæc duo non distinguuntur: sed consequens à Catholicis non admittitur: ergo. N. M. quamvis enim realiter non distinguantur quoad rectum, potest tamen conformitas doctrinæ cum doctrina Christi & Apostolorum fieri nobis evidens per externam professionem Christi & Apostolorum, ac simul per professionem modernorum fidelium, licet ipsa veritas doctrinæ (quæ realiter est ipsa conformitas cum doctrina Apostolorum) non sit evidens. Pura prædicatio non potest esse nota, quia minus est cognita quam ipsa Ecclesia.

Minor demonstratur

1. Ex oppositione dogmatum, quæ Christus & Apostoli ex una, ex altera verò parte tenet Ecclesia Lutherana. 1.

Lutheranorum dogma & quidem præcipuum est, hominem justificari sola fide, sine ullis operibus præteritis, præsentibus, & futuris, scilicet penitentia, charitatis &c. ut expressè docet liber Concordiæ, p. 274. b. edit. Tubing. 1580. 2. Humanitatem Christi esse ubique, non minus ac ejus Divinitatem propter unitatem personæ, ut docet idem liber sæpius. 3. Unicam Scripturam sufficere, & audiendam esse, non Ecclesiam. 4. Mandata Dei observari non posse, nec necessariò debere, modo fortiter credatur fide speciali in Christum. 5. Bonis operibus justorum non reddi mercedem propriè dictam in cælis &c. At Christus & Apostoli è diametro docuerunt oppositum. I. Si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis. Luc. 13. v. 5. Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in Regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei. Mat. 7. v. 21. haud dubiò observando Decalogum. Ex operibus justificatur, & non ex fide tantum. Jac. 2. v. 24. Qui non diligit, manet in morte. 1. Jo. 3. v. 14. II. Si abiero, & præparavero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum, ut, ubi sum ego, & vos sitis. Jo. 14. v. 3. Venit JESUS, & stetit in medio. Jo. 20. v. 19. Surrexit, non est hic. Marc. 16. v. 6. III. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus. Mat. 18. v. 17. IV. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Mat. 19. v. 17. Qui dicit, se nosse eum, & mandata ejus non custodit, mendax est. Jo. 2. v. 4.

Si habuero omnem fidem, charitatem autem non habero, nihil sum, nihil mihi prodest. 1. Cor. 13. Charitatem autem non habet, qui non observat mandata. V. *Gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis.* Mat. 5. v. 12. &c. Ergo Lutherana Ecclesia non habet doctrinam Christi, & Apostolorum.

2. Ex historijs, ex quibus (dato etiam, nunquam concessio, quod doctrina Lutheranorum conveniret cum Evangelio, cum doctrina Christi, & Apostolorum) nullatenus probari potest *continua successio* doctrinae Lutheranorum usque ad tempora Apostolorum: consequenter Apostolica non est, nec debitam habet antiquitatem; nam doctrina Christi, & Apostolorum nunquam interire, aut interrumpi potest. Jam per duo propè saecula petitur à Lutheranis, ut nominent vel unicam Provinciam, urbem, pagum, tugurium, communitatem quancunque, in qua per decem saecula à Gregorio M. (quem nondum audent inter Antichristos numerare, utpote Papam verè sanctissimum, & pro tali ab omnibus semper habitum) usque ad Lutherum omnia prorsus dogmata credita sint, qua nunc creduntur à Lutheranis, eodem modo administrata Sacramenta &c. Petitur, ut nominent Doctores, imò vel unicum per mille & amplius annos, immediate Lutherum antegressos, qui in tota fidei doctrina conspiraverit cum Lutherò, & Lutheranis, qui docerit

1. Humanitatem Christi esse ubique.
2. Eum in Evcharistia non esse ante actualem sumptionem.
3. Sacrificium

Missa esse idololatriam. 4. Illos Scripturæ libros, quos Lutherani recipiunt, esse unicam regulam doctrinae fidei. 5. Romanum Pontificem esse Antichristum. 6. Invocationem Sanctorum esse idolomaniam. 7. SS. imaginum cultum esse idololatricum. 8. Duo tantum esse Sacramenta. 9. Non esse Purgatorium. 10. Vota & vitam monasticam esse superstitiosam &c. Hac, inquam, & cætera dogmata, quae hodie tenent Lutherani, vel tenuerunt, omnia fuisse credita ab ulla etiam minima communitate ante Lutherum, aut prædicata vel ab unico Doctore, ostendere jubentur Lutherani ex Historicis, qui utique non reticissent, si talis olim Religio fuisset in mundo; cum alia, etiam minutissima, ad Religionem spectantia, diligentissimè annotarint. Verùm hæcenus nec unicum quidem hominem ex tota antiquitate potuerunt nominare, qui ita credidisset, & docuisset in omnibus, ut credunt, & docent modò Lutherani. Et quomodo Lutheranismum velut ovum ostendant ante gallinam? Ergo ex defectu continuæ durationis non est Apostolica Lutheranorum secta.

3. Ex propria confessione Lutheri, & Lutheranorum. Nam Lutherus sæpius apertè faretur, suam doctrinam esse novam; in præf. to. 1. Lat. ait: *Solus primò eram, & certè ad tantas res tractandas ineptissimus, & indolentissimus; casu enim, non voluntate, nos studio in has turbas incidi, Deum ipsum testor.* In Brevi Confess. suam doctrinam vocat *novam, & supra modum scandalosam per universum mundum.*

L. de

1. de summa Mandatorum Dei dicit, *se neminem scire, qui de fide, & operibus rectè judicare potuerit, exceptis Apostolis.* De Captivitate Babylon. Tyrannis Papalis jam à multis seculis fidem extinxit. Contra Regem Angliæ gloriatur, *se ita produxisse Verbum Dei in lucem, ut à mille annis non fuit, Rufus de captiv. Babyl. contra Missam ait: Nec te moveat, quod totus orbis contrarium, & sensum, & usum habeat.* Et de abrog. Mill. l. 244. hos ferupulos patitur: *Tu solus sapiens? totne errant universi? tanta secula ignorarunt? &c.?* Similia repetuntur in præfatione Augustinæ Confessionis. *De justitia fidei omnia templa, monasteria, schola, denique libri omnes Theologorum recentium autem missi erant. Nemo docebat, peccata remitti per fidem Christi. Sacramenta impie profanata sunt, postquam recepta est opinio, quod ex opere operato justificent. Et hac opinio doctrinam fidei prorsus oppressit &c.* In art. 20. dicitur, *de hac doctrina (de sola fide justificante) olim fuisse alium silentium. Idem insinuant usitatissimæ locutiones Lutheranorum, quibus fidem suam vocare solent Evangelium renatum, renovatum, restitutum, reformatum, doctrinam reparatam, resuscitatam, postliminio reductam, restauratam, Evangelium Wittenbergæ capiens initium &c.* Unde & Lutherum passim appellant *Inceptorem Reformationis, Instauratorem collapsæ, vastatæ, desolatæ, dirutæ Ecclesiæ &c.* Ergo fatentur, suam Ecclesiam non continuè du-

R. P. Fichler Theol. Polemica,

râsse, & ante Lutherum saltem immediate non fuisse.

Reponunt 1. suam Ecclesiam esse eandem cum primitiva tempore Christi, & Apostolorum, cum eorum doctrinam in SS. Litteris expressam accuratè sequatur: ergo. R. 1. N. Ant. Ratio negandi patet ex dictis n. 6. Nec refert, quod Lutherani adducant pro se textulos quosdam Scripture, violenter in alienum sensum detortos, & juxta privatam sui spiritus interni dictamen explicatos; si enim hoc sufficeret, nulla daretur secta falsa & hæretica; quippe omnes hæretici sua falsa dogmata probârunt per quosdam textus juxta privatam spiritum explicatos: sic Ariani probabant, Filium esse minorem Patre ex illo Jo. 14. *Pater major me est: Christum non esse Deum ex illa Christi confessione, ut cognoscant te solum verum Deum.* Joan. 17. Sic Manichæi probabant, Christum non esse verum hominem ex illo Pauli ad Gal. 4. *in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.* Sic Sabelliani probabant, Filium Divinum quoad Personalitatem non distingui à Patre realiter, ex illo Jo. 10. *Ego & Pater unum sumus.* R. 2. Hoc ipsum semper dixisse, & hodiequum dicere eodem jure posse omnes hæreticos; hi enim omnes sprete Ecclesiæ auctoritate thronicè jactant, suam doctrinam esse doctrinam Christi, & Apostolorum, idque probant provocando ad Scripturam: sic fecerunt Ariani, sic faciunt Calvinista, Zwingliani &c.

Dicent: Calvinista, & alij Sectarij non

D d

non possunt provocare ad Scripturam, quia non puram sequuntur Scripturam, sed ei aliquid addunt ex sua ratione. At vicissim dicent Calvinista & alij, Lutheranos deficere à Scriptura, & ei ex suo sensu aliquid addere, dum retinent imagines Sanctorum in templis suis, hostias, non panem usualem, distribuunt, Christum secundum humanitatem ubique existere asserunt &c. Anabaptista dicent, Lutheranos desererere Scripturam baptizando parvulos, Ariani, quia filium in Divinis credunt aequalem Patri &c.

2. Reponunt 2. Ecclesiam Lutheranam semper habuisse continuam successionem doctrinae, & ante Lutherum Lutheranismum semper existisse, licet non sub hoc nomine, bene tamen sub nomine Ecclesiae Christianae, Apostolicae, Catholicae. R. 1. Haec responsio imprimis est contra propriam Lutheri, & Lutheranorum confessionem n. 6. allatam. 2. Haec dici possunt pariter & eodem jure à Calvinistis, Zwinglianis, & haereticis omnibus. 3. Sub his nominibus *Ecclesia Christiana*, *Catholica* &c. immediatè ante Lutherum non alia intelligebatur Religio nisi Romano-Catholica, quae defacto ipsdem nominibus gaudet, & jure possessorio eadem sibi usurpat. Vel nominent aliam, cui haec nomina fuerint ante Lutherum tributa, praeter Romanam.

Dicent 1. In hac ipsa Romano-Catholica Ecclesia, seu in Papatu fuit Ecclesia Lutherana ante Lutherum, sed occulta, invisibilis, nempe in cordibus illorum, qui Scripturam, Symbolum Apostolorum, Decalogum, & oratio-

nem Dominicam retinebant, & omnem in Christo fiduciam reponerent, erroribus Papisticis non infecti, & ideo, quamvis essent in Papatu, non tamen erant de Papatu. R. 1. Id ipsum potest dici ab omnibus haereticis, scilicet suae sectae addictos latuisse in Papatu. 2. Ecclesiam occultam statuerè est querere latebras, & fingere Ecclesiam Chymericam; cum Ecclesia invisibilis repugnet juxta superius dicta. 3. Quomodo tam audacter asserunt, fuisse aliquos in Papatu, Lutheranae doctrinae consentientes, cum isti à nullo, etiam qui illis temporibus vixit, cognosci potuerint? Quomodo innotuerunt Lutheranis? 4. Qui fuerunt in externa communione fidei cum Ecclesia Romana, ritè praesumuntur etiam fuisse in interna fidei communione quoad omnes articulos, nisi probetur contrarium; saltem praesumuntur omnes articulos credidisse implicite, explicitè verò saltem illos, quorum explicita notitia est necessaria ad salutem. 5. Non sufficit ad conservationem Ecclesiae conservari tantum Scripturam, Symbolum Apostolorum, Decalogum &c. si in alios errores, & haereses prolatur; sicut ruderata domus non facit domum.

Dicent 2. Non est de essentia Ecclesiae, ut semper sit visibilis, splendida, & conspicua, ut semper habeat liberum exercitium Religionis & publicum, Verbiq; praedicationem publicam: ergo. R. 1. N. Anr. fides enim ex auditu est, & non obtinetur sine praedicatione, sine Doctoribus: sed praedicatione (uti & Sacramentorum administratio) juxta Lutheranos est de essen-

tiâ Ecclesiæ, & proprietâ illius inseparabilis; invisibiliter autem exerceri nequit. 2. Sit, quod Ecclesia Lutherana ante Lutherum non habuerit Doctores, & Prædicantes publicos, exercitium liberum & publicum; cum quaestio hic præcipuè tantum sit, utrum simpliciter habuerit aliquos, vel aliquem Doctorem & Prædicantem, profus eadem docentem, quæ nunc ab ipsis creduntur? Utrum simpliciter aliquam Ecclesiam, aliquod moderno simile Religionis exercitium habuerint, sive id publicum, sive privatum fuerit? Si habuerint, nomen vel unicum Doctorem, nomen vel unicum locum, aut tempus, quo fuerit hæc Ecclesia, istud exercitium; non enim hic queritur, qualis ante Lutherum fuerit Ecclesia Lutherana, an visibilis, illustris, an invisibilis, oppressa &c. sed an simpliciter fuerit, ubi fuerit, quos Doctores habuerit?

Dicent 3. Licet nesciatur, ubi fuerit ante Lutherum Lutherana Ecclesia, quinam ejus Doctores &c. malè tamen inde inferitur, eam & eos non existisse; cum à negatione nostræ cognitionis malè inferatur negatio rei, eò quod multa dentur, licet à nobis ignorentur. R. 1. Hoc effugio iterum se taceri poterunt omnes hæretici. 2. Nostrum argumentum non est purè negativum, sed fundatur in hac ratione positiva: semper fuerunt accurati Historici, qui res memorabiles, cujusmodi utique est Religio integra, annotarunt scripto pro Posterorum eruditione: cum igitur de doctrina & Ecclesia Lutherana ante Lutherum sub nullo nomine ac titulo

R. P. Pichler Theol. Polemica.

mentionem fecerint, prudentissimè inferitur, eam non existisse. 3. Lutheranis, utpote asserentibus, suam Ecclesiam sub alio nomine ante Lutherum existisse, & in Papatu fuisse, incumbit onus probandi: & quamdiu non sufficienter probaverint, & congruos testes adduxerint, tamdiu rectè à nobis negatur, nobisque patrocinatur argumentum negativum: qui enim aliquid affirmat, ille probare debet positivè; non ille, qui negat.

Dicent 4. Doctrina Lutherana Ecclesiæ semper viguit sub Papatu 1. in infantibus baptizatis. 2. in rudibus & simplicibus. 3. in morientibus, qui errores suos in agone agnoverunt, suaque merita nihil valere coram Deo videntes omnem spem salutis collocarunt in meritis Christi. Quo modo mortuus est Carolus V. Imperator, & D. Bernardus. R. 1. Cuilibet prudenti ex hac Adversariorum responsione, profus infanti, simplici, & ridicula, satis innotescere, in quas angustias redacti sint miseri, dum infantes, qui nec rationis, nec linguæ usum habent, simplices, qui vix sciunt, quid credant, certè non aliud credunt, quàm quod audiunt à suis Pastoribus, imò & ratione carentes pro testibus suæ fidei adducunt, æquales, vel etiam ineptiores quoad hoc Judæis, qui dormientes testes adhibere conati sunt ad negandam Resurrectionem Christi. R. 2. Hos testes eodem jure adhiberi posse pro se à Calvinistis, à Zwinglianis, ac omnibus hæreticis. R. 3. Infantes hos, utpote à Catholicis parentibus natos, Catholico ritu baptizatos, majori jure

D d.

adju-

adjudicari Ecclesie Romano-Catholice. Quod aliqui in agone fiduciam suam posuerint, & quidem unice in meritis Christi, suis meritis dissidentes, recte fecerunt, & minime contra doctrinam Ecclesie Catholice, quae quamvis doceat, hominem justum per opera sua bona mereri augmentum gloriae, docet tamen simul, hominem ex peccatore fieri justum gratis ex meritis Christi, quamvis non sine cooperatione hominis libera: item docet, hominem nunquam certo scire, utrum sit vere justus coram Deo, consequenter utrum habeat vera merita. Unde partim propter incertitudinem, utrum habeamus vera merita, partim ex humilitate, spem nostram recte in solis Christi meritis collocamus. Neque, qui ita moriuntur, moriuntur Lutheranicè, ut falsò, sine fronte, ac impiè cum omnium bonorum justa indignatione affingunt sanctissimo & Catholicissimo Bernardo, ac Augustissimo Imperatori Carolo V. non sine gravissima injuria Serenissimae Domus Austriae. An hoc est Lutheranicè mori, si quis distinctè confiteatur sua peccata Sacerdoti, sub una specie suscipiat Eucharistiam, prius devotè adoratam, si quis exequias Catholico ritu sibi viventi adhuc peragi velit, & quam plurima Missae Sacrificia post obitum postulet, si inter viros Religiosos sibi assistentes, precibus juvantes &c. emoriatur (quae omnia fecit Carolus V.) quamvis fiduciam ponat in meritis Christi? Certè nemo sanus id dixerit. Sicut enim ad hoc, ut aliquis dicatur Catholicè mortuus, requiritur, ut in fide omnium articulo-

rum, quos tenet Ecclesia Romana, vitam finiat; ita ad hoc, ut quis Lutheranicè dicatur mortuus, necesse est, ut profiteatur fidem Lutheranam, omnesque ejus articulos teneat usque ad finem. Unde R. 4. Edicant Lutherani, quinam & ubi fuerint isti simplices, illi Lutheranicè morientes? Memoratis duobus facta est summa injuria.

Dicent s. Semper fuerunt aliqui, qui se opponerent Papae, & fundamentales articulos Lutheranismi tenerent, uti Ecclesia Graeca, Waldenses, Hussitae &c. ergo semper fuerunt aliqui Lutherani. R. 1. Haec responsio causam Lutheranorum penitus jugulat, dum aperit schismaticos & haereticos pro sua fidei socijs adducunt, R. 2. N. Conf. Quamvis enim semper Ecclesia & Papa habuerit rebelles filios, propterea tamen nec illa desit esse Sponsa Christi, nec iste Caput fidelium; sicut Rex non desinit esse Caput Regni, licet quidam rebelles se illi opponant. R. 3. N. alterum membrum Antec. quippe nequaquam fundamentales Lutheranismi articulos tenuerunt ij, qui se opposuerunt Papae, de Ecclesia Graeca, quam dissideat ab eo in maximi momenti rebus; ostendimus in *Examine Polemico Augustanae Confessionis art. VI. De Waldensibus, Hussitis &c.* passim ostendunt Auctores, qui horum haereticorum errores recitant, praesertim Tannerus Anat. p. 2. demonst. 6. §. 5. Deinde statim redit quaestio, ubinam fuerit Ecclesia Lutherana ante Waldenses; Hussitas, Ecclesiam Graecam? R. 4. & quæro, quare hos sibi alumnos

attribuant potius Lutherani, quam Calvinistæ? quò jure majori? R. 5. Quæstio non est, an aliqui fuerint ante Lutherum, & quinam, qui *quedam* Lutheranorum dogmata tenuerunt, sed an, & quinam *omnia* tenuerint, sive ea vocaveris fundamentalia, sive accidentalialia; quam quidem divisionem rejecimus in materia de *Indifferentismo*. R. 6. Pessimam esse argumentationem, quàm Lutherani hic, & in libro, cui titulus est *Catalogus testium Veritatis* (falsitatis potius) adhibent, procedentes à particulari ad universale v. g. hoc modo: Ecclesia Græca negat Primatum Romano Pontifici: hoc facit etiam Lutherana: ergo Ecclesia Græca est Lutherana. Item: S. Justinus Martyr S. Scripturam summè æstimabat: hoc faciunt etiam Lutherani: ergo S. Justinus fuit Lutheranus. Quis non videt sophisma? An non etiam pari jure sic licet arguere: Mahumetes agnovit unum Deum: hoc faciunt etiam Lutherani: ergo Mahumetes fuit Lutheranus? Item hoc modo: bos habet os: Lutherus habuit os: ergo Lutherus fuit bos.

Cæterum si Lutherani velint sibi vindicare omnes, qui Romano Pontifici, & Ecclesie Romanæ se opposuerunt, omnino eorum fides erit valde vetusta, & aliquod totum successivum perantiquum; cæpit enim jam tempore Apostolorum, & duravit per omnia secula, dum varij hæretici, uti Simon Magus, Nicolaitæ, Ariani, Pelagiani, &c. successivè cæperunt se opponere Ecclesie Romanæ, ac ab ea discedere. Imò Catholici Doctores

eruditè ostendunt, quòd Lutherana secta sit combinata ex varijs jam olim damnatis hæresiarcharum erroribus, ut P. Georg. Scherer in *seinem Lutherischen Bettler Mantel* / P. Marquardus Leo in *demonst. Cathol. & novissimè in patenti folio succinctè* P. Casparus Mändl, Collega meus Colendissimus, qui proposuit hunc Syllogismum. *Fides, que credit hereses, ab Universali sancta Ecclesia primorum 4. sæculorum damnata, est falsa fides: Lutherana est talis fides, que &c. ergo est falsa fides.* Mirum est, quos scrupulos habuerint Lutherani Praecones, & Magistri circa *Majorem* hujus Syllogismi, quæ tamen est optima, & evidentissima. Aliqui, quod planè risum movet omnibus Logicæ peritis, putabant, eam esse identicam, petitionem principij &c. uti M. Lomer & Horallector: alij aliam querebant in scirpocodum. An quia *Minorem* judicabant innegabilem? Atque sic Ecclesia Lutherana esset quidem pervetusta, & à temporibus Apostolorum secundum aliquam sui partem existens, non tamen esset *Apostolica*, cum fuisset sine Apostolorum doctrina, sed hæreticis consona.

An Ecclesia Romana habeat legitimam Antiquitatem, & continuam durationem doctrina?

R. omnino. Probatur 1. negativè. Non possunt Adversarij solido argumento evincere, quòd Ecclesia Romana, quam omnes fatentur olim fuisse veram, & Apostolicam, ab Apostolica

& Christi doctrina defecerit in ullo articulo fidei : ergo est in possessione suae antiquitatis, nec ex ea deieci potest, nisi luculentè probetur defectio : quod Adversarij nunquam præstiterunt, nec præstabunt deinceps, nisi ad Græcas Calendas.

Confirmatur. Si in Ecclesia Romana (aliquando juxta omnes vera) fuisset facta aliqua mutatio Religionis, & doctrinæ Apostolicæ circa articulum fidei, debuisset aliquod fidei dogma, quod Christus, vel Apostoli docuerunt, fuisse abolitum; vel novum, Apostolicæ doctrinæ contrarium, aut aliunde erroneum, fuisse introductum : sed neutrum probari potest ; deberet enim ostendi 1. dogma ipsum. 2. Auctor illius novus. 3. tempus, quo. 4. locus, ubi cæperit ejusmodi falsum dogma. Hæc enim quatuor in omni mutatione insigni ostendi possunt, & debent, uti nos facillimè demonstramus de hæreticis, ac Novatoribus, qui à nobis discedentes nova dogmata disseminarunt, vel antiqua abolere studuerunt : sic scimus dogma illud blasphemum (filium esse minorem Patre) ortum esse Auctore Ario, sacerdote Alexandrino circa annum Christi 324. sic scimus dogma illud pestilens (hominem sola fide justificari) introduci, & argutorium verò aboleri cæptum à Luthero Monacho in Saxonia anno Christi 1517. &c. Atqui nihil horum unquam probare potuerunt Adversarij de Ecclesia Romana.

Probatur 2. positivè. Romana Ecclesia saltem olim, & aliquando fuit vera Christi Ecclesia, & Apostolica

(quod quidem omnes Protestantes fatentur communi calculo, quamvis discrepent de tempore defectionis ; dum alij determinant sæculum III. alij IV. alij V. alij VI. alij, uti Centuriatores, nullum determinant tempus, sed dicunt, hanc defectionem paulatim, & insensibiliter contigisse, post VI. tamen sæculum de ea aperte constituisse, dum scilicet Papa titulum Universalis Episcopi sibi usurpavit, & sic Antichristum se ostendit : ex qua ipsa acculantium discordia patet, quam innocens Susanna (sit Ecclesia Romana) Romana Ecclesia, inquam, saltem aliquando fuit vera : ergo semper permanet, & adhuc permanet esse vera : cum vera Christi Ecclesia debeat esse perpetua, & semper infallibilis, ut supra demonstratum est, & portæ inferi contra eam, utpote ædificatam super petram, prævalere nequeant. Adeoque doctrinam Apostolicam continuò retinuit, & sic est antiquissima cum successione doctrinæ perpetua.

Probatur 3. Tempore Lutheri non alia in mundo erat Religio, saltem aliquis nominis, quam Paganismus, Judaismus, Mahumetanismus, Ecclesia Græca, Secta Hussitarum, & Ecclesia Romana. Jam de primis tribus nulla esse potest controversia, quia nec sunt Religiones Christianæ ; ex tribus autem posterioribus manifestè nulla fuit Apostolica, quàm Romana ; ab hac enim post 1000. & amplius annos pleno schismate se separavit Græcia, & Hussi primùm post 1300. annos suas hæreses spartit. Ergo vel nulla tunc fuit Ecclesia Apostolica, legitimam ætatem

hæc

habens, & vera; vel illa fuit evidenter Romana: illud prius nec Adversarij admittunt: ergo.

11. Probat 4. Specialiter ex Idiotismis Germanis, quod Ecclesia Romana tandem viguerit in nostra Germania, quamdiu hæc agnoscat Christum, atque per totam tempus, ex quo semel in eam introducta est fides, & Ecclesia Christi. Ex quibus evidenter sequitur, non tantum antiquiorem esse Ecclesiam Romanam, quam sit Lutherana, sed etiam admittere oportere unam ex his duobus, nempe vel Ecclesiam Romanam fuisse adhuc veram & Apostolicam, quando Germania nostra fuit conversa ad fidem Christi, & consequenter etiam hodie: vel in Germania nunquam fuisse veram fidem Christi, omnesque Majores nostros cum viris sanctissimis, qui fidem Christi in Germaniam induxerunt, & ideo ejus Apostoli rectè appellantur, fuisse idololatrias, hæreticos, infideles, damnatos &c. ac inter hos *S. Crescentem*, qui fuit discipulus S. Pauli, & primus Episcopus Moguntiae, *S. Beatum*, qui jam à D. Petro dicitur fuisse constitutus Episcopus Constantiensis, *S. Maternum*, *S. Eucharium*, quorum prior Coloniensis, alter Trevirensis Episcopus à D. Petro missus est, *S. Lucium*, qui sæculo II. Evangelium prædicavit in Rætia. *S. Kiltanum*, qui Franconiam, *S. Rupertum*, qui Bavariam, *S. Bonifacium* qui alias Provincias Germaniæ fidem Christi edocuit sæculo VII. *S. Pirminium*, qui Alsatias & Suevos, *S. Ludgerum*, qui Saxones inferiores convertit sæculo VIII. *Carolus Ma-*

gnus, quo adnente Saxones ex integro fidem Christi receperunt sæculo IX. & alios viros Apostolicos, qui fidem Christi in Germaniam vel introduxerunt, vel amplificaverunt, vel etiam proprio sanguine rigarunt. Hos autem omnes, qui fidem Ecclesie Romanæ docuerunt nostros Majores, & Progenitores, fuisse meros Impostores, idololatrias, hæreticos, infideles, damnatos &c. & veram Christi Ecclesiam in Germania nunquam fuisse, nullus vel ex audacissimis Protestantibus concedit, & cuilibet, cui sana adhuc ratio & aliqua pietas est, per se incredibile videtur. Jam verò quod tempore Lutheri fuerit, & hodie illa ipsa fides Ecclesie Romana, quæ olim in Germaniam introducta est, in Germania fidei, seu Catholica persistat, demonstratur argumentis ex compito & trivio, ut loquitur Tertullianus in simili negotio, hoc est, ex vulgi, etiam hæretici, modis loquendi, & antiquissimos eorum vocabulorum ulu, quibus dudum, ut patet ex prisca libris, & Foundationum piarum litteris, ac traditione, certa mysteria, & fidei dogmata, cum Sectarijs nostri temporis modò controversa, exprimi consueverunt. Ea autem, quæ scè omnia desumpsi ex P. Gretseri libro, quem vocat *Murices Catholica & Germanica Antiquitatis*, ante 100. annos edito, reducam ad 4. Classès. In 1. afferam ea, quæ ad Evcharistiam. in 2. quæ ad reliqua Sacramenta. in 3. quæ ad Ministros Ecclesie, & statum Religiosum. in 4. quæ ad Ecclesiam, templa, ac ceremonias spectant.

E.

I. Circa *Eucharistiam* jam pridem ante Lutheranismum in usu erant, & adhuc sunt sequentia vocabula Germanica. 1. Consecratio vocabatur, ut hodie adhuc, die *Wandlung* / quae vox significantissime exprimit *Transsubstantiationem*. 2. Ipsum Eucharistiae Sacramentum more antiquissimo vocatur *unfers Heren Fronleichnam* / hoc est, *verum & sanctum Corpus Domini nostri*; quippe tō *Fron* apud antiquos Germanos idein significabat ac *sanctum*, vel *verum*, Et hinc alij vocabant hoc Sacramentum *Wahrlechnam*. Idem *Fron* accipiebatur subinde pro *praecipuum*, *primarium*, sic Altare summum appellabatur *Fron* / *Altar* / & atrium illud, quod est circa templum primarium, *Fron* / *Hoff*. 3. Missam à Latino vocant Germani *Mess*, de qua exstant hi rhythmici antiquissimi in paronesibus Tyrolis: *Wenne der Priester Messe thut / du Gottes Gnade kumbt halts men gelich / und wird das Brod Fleisch und Blut*. Quia verò in Ecclesiarum dedicationibus occasione Missae solennioris ingens hominum multitudo confluebat, & sic distrabendis & permutandis rebus se offerebat opportunitas, advolarunt etiam mercatores, ac nundinas, & mercatores celebriores instituerunt, quibus postea sacrum nomen adhaerit, & appellari consueverunt *Mess*: uti *Brandfurter Mess* / *Leipziger Mess* &c. Præterea Germani Missam saepius vocant, & jam olim vocarunt *Mess* / *Opffer* / & , qui celebrat Missam, dicitur *opfferen* à verbo Latino *offero*; ergo evidens est, anti-

quos Germanos habuisse Missam, eamque pro vero Sacrificio agnovisse.

II. Circa *reliqua Sacramenta* notatu digna sunt ista. 1. Antiqui Germani, quando jurabant per Sacramenta, non per duo vel tria, sed per *septem* Sacramenta jurare solebant, ut notat Gretserus in Muric. 2. Sacramentum Confirmationis à Latino *confirmare*, *confirmatio* vocant *Firmen* / *Firmung* / item *Crisma*, seu Latina, seu Graeca hæc vox sit, *den Crisam*. Quò facit illud commune dictum de homine nauci: *Es ist Crisam und Tauff an ihm verlohren* / hoc est, Sacramentum Confirmationis, & Baptismi. 3. Sacramentum Ordinis apud Germanos nemo aliter nominat, quàm die *Priesterweyhe* / aut absolute die *Weyhe* / quae vox Germanis antiquis significabat *Sacrum*, *Consecrationem*, *Sanctificationem*. Majores nostri, inquit l. de festis Hospinianus Calvinista, *weyhen* *sacrare* dicebant. Sic in oratione Dominica antiquis rhythmicis composita ita exprimitur verba, *sanctificetur nomen tuum: Weyhe sey namo theiner*. Huc pertinent ista: *Ryech* / *Weyhe* / *dedicatio*, seu consecratio templi, *Weyhrauch* / thus Divino cultui consecratum, *Wasser weyhen* / *Salz weyhen* / consecrare aquam, salem, die *Weyhnacht* / *sancta nox*, *nox benedictionis*.

III. Circa Ministros Ecclesiae, & statum Religiosum notandum est i. Quòd antiquissima vox *Priester* / originem habens à Graeco *Presbyter*, Religionem Romano-Catholicam indicet, non Lutheranam, apud quam nullus est *Sacerdos*, quia nullum Sacrificium: sunt itaque Lutherani

Lutherani *sine Rege* (scilicet Pastore, & Judice supremo, ac Universali) *sine Lege* (cū suam libertatem Christianam nolint arctari præceptis) *sine Sacrificio* (nimirum sine Missa) consequenter *sine Altari, sine Sacerdote* &c. ut nunc maledicti Judæi. 2. Quod nunquam in antiquis Germanorum libris reperitur vox eum *Priesterin* / quod indicat, Sacerdotes semper fuisse calibes. 3. Quod Sacerdos à Germanis etiam vocari consueverit *Wass* / à Latino *Papa*, tenuibus mutatis in aspiratas more Germanis usitato: qua voce nihil aliud significatur, quam *Pater, Vatter*. Hinc licet Lutherani has voces *Wass* / *Mess* *Wass* proferant animo injuriam inferendi Catholicis Sacerdotibus, tamen re ipsa injuriose non sunt, & aperte indicant, quàm antiqui apud Germanos sine Catholicis Sacerdotes, & quàm novelli sint Prædicantes; quis enim unquam legit in antiquis monumentis *Wort, Diener* / *Diener am Wort* &c. quibus nominibus suos Præcones appellant Lutherani? Ab eodem *Pape* vocabulo derivatur à Germanis quoque nomen *Papst* / quo summum Pontificem designant, & rectè quidem, quia is per antonomasiam est *Papa, Pater, Vatter*. Ab hoc Patre, Christi Vicario, D. Petri Successore longè gloriosus est Catholicis vocari *Papsten* / *Papstisch* / quàm Sæctarijs appellari *Lutherisch* / *Calvinisch* &c. ab excucillato *Luthero*, & infami *Calvino* &c. quia illud antiquitatem, istud novitatem indicat. 4. Quod Sacerdotes præcipui, & Antistites vocentur à Germanis *Bischöff*.

R. P. Probler Theol. Polemica.

qua vox à Græco *ἐκκλησία* derivatur per aphæresin primæ litteræ, & per apocopen ultimæ, ac mutata tenui in aspiratam. Quis unquam hos Antistites apud Antiquos appellari legit *Suppenrentenden*? 5. Quod *Monasteria*, & *Claustra Religiosa* prorsus antiqua sint, indicant hæc & similia nomina, *Closter* à Latino *Clostrum* seu *Clastrum*, *Münster* à *Monasterio*, *München* urbs, dicta à *Monacho*, quem habet in suis insignibus, *Münchs*, *Münster* / *Wassens*, *Münster* / *Münsterling* / *Monasteriolum*, *Appenzell* / quasi *Abbatis cella*. Quis unquam legit de aliquo loco, à Prædicantibus appellato, v. g. *Prædicantens Hofen* / *Prædicantens Münster* / *Prædicantens Zell* / sicut *Wassens Münster* / *Wassens Hofen* &c. 6. Quod in quibusdam templis Religiosorum, quæ Sæctarijs cesserunt in prædam, adhuc nomen Catholicum retineatur v. g. *bey den Barsüßeren* / *bey den Predigeren* &c. quod evidens signum est, hujusmodi domicilia non pro his inquilinis, sed pro Religiosis extructa esse.

IV. Circa *Ecclesiam, templa, & ceremonias* notandum est 1. ipsum nomen *Catholisch* à Græco *καθολικὴ* deductum, hinc enim colligitur, quod Germani fidem suam semper crediderint esse Catholicam, *Allgemein* / consequenter veram, ac illam, quam Christus per totum orbem prædicari voluit. 2. Templum à Germanis semper appellatum fuisse *Ritsh* à Græco *εὐαγγέλιον*, latine *Dominicum*; unde Germanis primariâ templa vocantur *Dom*, vel

Et

Thum

Thun, Kirhen. Hæc autem templa fuisse Deo specialiter consecrata, ac dedicata, indicat vox *Kirch, Wyh / dedicatio templi*, quam quidem Lutherani etiam celebrant, sed in culina tantum & popina. 3. Ipsos Sectarios (si velint intelligi) cogi certa templa in d. & oppida à certis Sanctis, etiam Religiosis, Sacerdotibus, Abbatibus, Episcopis &c. indigetare, quos tamen coli, & invocari prohibent, v. g. bey Unser Lieben Frauen / bey St. Ulrich / bey St. Nelas / bey St. Gallen / bey St. Blas / bey St. Catharina / bey St. Anna / bey St. Veit &c. Quibus nuncupationibus indicatur, ab antiquis Germanis Sanctos fuisse veneratione, & invocatione cultos; ut enim eorum impetrarent patrocinia, ejusmodi loca ac templa ipsi dedicata sunt. 4. De mortuis loquentes consuevit dicere: *Helf ihu Gott / tröst ihu Gott / Gott sey ihm gnädig* &c. quibus bene precandi formulis indicatur, Germanos jam olim credidisse Purgatorium, cum existentes in calo non indigeant ejusmodi precibus, existentes autem in inferno nihil inde juventur. 5. Mendicos dicere solitos: *Bergelt's Gott / Deus compenset, remuneret*; sed cur optarent mercedem, si nulla hominis apud Deum essent merita, hoc est, opera mercede apud Deum digna? 6. Varios anni dies à certis ceremonijs appellari etiam à Sectarijs debere (si velint intelligi) v. g. der Ascher / Mittwoch à cineribus benedictis super capita spargi solitis, die Fastnacht / hoc est, Fastnacht à jejuniis Quadragesimali, der Palmtag, à benedictione & gesta-

tione Palmarum, die Creuz / Wochen à crucibus præferri solitis in supplicationibus, quæ in illa hebdomade instituntur; unde ire ad supplicationes, seu Processiones vocant mit dem Creuz gehen / Viechtmeß / quasi *Missa luminum* à cereis, quæ in festo Purificationis benedicuntur, & accenduntur &c. 7. Germanos benedictionem, & benedicere expressisse per vocem *Segen / segnen* à latino *signo*, scilicet i mutato in e Suevorum more, quasi esset *segno*. Unde dum dicunt, *segne dich* / idem est, ac *zeichne dich mit dem Zeichen des H. Creuzes*; nam signo S. Crucis fieri solent benedictiones. En! quam antiquus apud Germanos S. Crucis, & Benedictionum sit usus. Atque hæc & similia vocabula, ac loquendi formula, jam cum ipsa fide Christiana in Germaniam introducta, continuo in usu esse perrexerunt (vel edidisse aliam & recentiorum earum originem) ac simul manifestè indicant, fidem Romanæ Ecclesiæ, non Lutherana, apud nostros Majores fuisse. Ut adeo vel Germania nunquam habuerit veram Christi fidem, quod admittere durum, & stultum est; vel Ecclesiæ Romanæ habuerit, & adhuc habeat veram, & antiquæ fidei doctrinam.

Ob. 1. Neque Catholici possunt ostendere, ea omnia à fidelibus fuisse credita ante 1200. 1300. 1400. annos, quæ creduntur ab ipsis; ergo nec ipsi habent continam successiorem in doctrina Apostolica. 2. Quamvis nominari nequeat auctor, tempus &c. novi dogmatis, tamen potuit successi-

ve irrepere error, & dormientibus pastoribus ab inimico supereminari zizania; ergo. R. ad 1. Catholici tamdiu persistunt in possessione pacifica, & quæta præscriptione fidei antiquæ, quamdiu ab adversariis non fuerit manifestè ostensa defectio, error, & apostasia. Ad 2. Licet errores successivè irrepissent in Ecclesiam Romanam, deberet tamen nominari posse iste error, falsum dogma, imò auctor & tempus, cum errores totius Ecclesiæ circa res fidei non possint latenter, & nemine advertente, propter gravitatem rei introduci. Sic licet Lutherus successivè suos errores, & falsa dogmata sparserit, incipiendo ab Indulgentiis &c. tamen sciuntur errores, auctor, tempus, & locus.

23. Ob. 2. Ecclesia Romana moderna in multis adversatur doctrinæ Apostolicæ v. g. in Transsubstantiatione, Missa, Cæna Domini, Purgatorio, Invocatione Sanctorum &c. ergo non ampliùs habet doctrinam antiquam. 2. Pontifices, & Concilia invexerunt multas novitates, de quibus nihil sciebant Veteres: ergo. R. 1. generatim, quòd multa quidem successu temporis ab Ecclesia Romana fuerint explicitè definita, ac pro articulis fidei declarata quæ priùs tantùm credebantur implicitè, utpote in Scripturis, & Traditionibus non clarè expressa; nunquam tamen aliquid definitum est contra

Scripturam, Traditionem, & doctrinam Apostolicam; illud priùs non tollit identitatem fidei, cum eisdem articulos semper crediderint fideles, licet non semper omnes explicitè, utpote nondum explicitè revelatos; antiqui tamen semper debebant esse parati credere omne id, quod explicitè fuerit ab Ecclesia aliquando definitum. Deinde potest fieri mutatio circa ritus & ceremonias, item circa leges pro varietate circumstantiarum sine detrimento fidei. Demum multa finguntur ab hæreticis, & sparguntur falsa v. g. quòd iste vel ille Pontifex instituerit Confessionis Sacramentum, Sacrificium Missæ, Purgatorium &c. cum tamen solum aliquam circumstantiam, aut ritum extrinsecum addiderint, vel Mysterium magis declaraverint &c. Unde R. 2. speciatim ad 1. N. A. vel Dist. juxta explicationem paulò antè datam. Ad 2. D. A. invexerunt novitates in dogmatis N. A. in ritibus C. Ant. Vel invexerunt novitates, declarando & explicitè definiendos ea, quæ priùs tantùm implicitè continebantur in Verbo Dei scripto, vel tradito C. Ant. contraria dogmata statuendo, vel priora abolendo N. A. & C. Plura adducere hujus loci non est, sed spectat ad particulares particularium materiarum tractatus.

SYLLOGISMUS II.

Vera Christi Ecclesia debet habere continuam successio-
nem Episcoporum, præsertim in Cathedra suprema Pe-
tri.

Sed Lutherana non habet continuam successio-
nem Episcoporum, præsertim in Cathedra suprema Petri.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major probatur

1. Ex Scriptura S. ex qua constat,
quòd Christus suæ Ecclesiæ constitue-
rit Pastores, & Doctores, præsertim
unum supremum D. Petrum, Jo. 21.
cui specialiter commisit omnes omni-
no oves suas, dicendo: *Pasce oves meas:*
per Pastores autem, & Doctores intel-
liguntur Apostoli, & eorum Successo-
res Episcopi juxta illud supremae Pasto-
ris monitum ad sibi subordinatos Pa-
stores: *Pascite, qui in vobis est gregem
Dei, providentes non coactè &c neque
ut dominantes in Cleris.* 1. Petri 5. v. 2.
Et juxta illud Pauli: *Attendite vobis,
& universo gregi, in quo vos Spiritus
S. pascit Episcopos, regere Ecclesiam
Dei.* Act. 20. v. 28. Hujusmodi Episco-
pos autem, & Pastores Christus Domi-
nus Ecclesiæ suæ non dedit ad breve
duntaxat tempus, sed usque ad supre-
mi judicij diem, ut testatur idem Pau-
lus: *ipse dedit quosdam quidem Apo-
stolos, quosdam autem Prophetas, alios
verò Evangelistas, alios autem Pasto-
res, & Doctores, ad consummationem
Sanctorum in opus ministerij in adifica-
tionem Corporis Christi: donec occur-*

*ramus omnes in unitatem fidei, &
agnitionis Filij Dei, in virum perfe-
ctum, in mensuram ætatis plenitudi-
nis Christi, ut jam non simus parvuli
fluctuantes, & circumferamur omni-
vento doctrinae, in nequitia hominum*
&c. Eph. 3. v. 11. seqq.

2. Ex Patribus, qui frequenter hac
Episcoporum successione tanquam ar-
gumento evidenti usi sunt ad ostenden-
dam veram Ecclesiam contra hæreticos.
Sic Irenæus l. 3. c. 3. contra Valenti-
num enumerat Episcopos Romanos à
Petro usque ad Eleutherium, qui suo
tempore sedebat, ac dicit, *per hanc
successionem confundi omnes hæreticos.*
Tertullianus de præscript. adv. hæres.
c. 32. Sic insultat hæreticis: *edant ori-
gines suarum Ecclesiarum, evolvant
ordinem Episcoporum suorum, ita per
successiones ab initio decurrentem, ut
primus ille Episcopus aliquem ex Apo-
stolis, vel Apostolicis viris, qui iam ex-
cum Apostolis perseveraverint, habue-
rit Auctorem, & Antecessorem.* Hoc
enim modo Romanorum Ecclesia Cle-
mentem à Petro ordinatum edit. He-
ton. in dial. contra Luciferianos ait: *Ec-
cle-*

clesia non est, qua non habet Sacerdotes; consequenter qua non habet Episcopos, à quibus ordinari debent Sacerdotes: ipsi autem Episcopi debent ordinari ab alijs Episcopis, & sic retro, usque dum veniatur ad Apostolos, qui potestatem ordinandi alios acceperunt immediatè à Christo vel à Petro; dicit enim immediatè ante de Hilario Diac. heretico: Neque Eucharistiam consecrare potest, Episcopus & Presbyteros non habens. Cum homine pariter interijt & scela, quia post se nullum Clericum Diaconus potuit ordinare. Optatus Milev. l. 2. contra Parmen. Vestra Cathedra originem reddite, qui vobis vultis sanctam Ecclesiam vindicare. Taceo alios Patres magno numero citari solitos. Non minus enim propter successionem Episcoporum, quam propter successionem doctrinæ Ecclesia vocatur à Patribus Apostolica. Vide Tannerum Anat. Demonstr. 4. §. 2.

3. Ex Ratione 1. Quia Ecclesiæ regimen semper debet esse tale, quale fuit initio à Christo constitutum: à Christo autem constitutum est tale, ut esset unum Caput & Episcopus supremus, nempe Petrus, ceteri autem Apostoli tanquam Episcopi subordinati: ergo semper debet esse unus supremus Episcopus, D. Petri in Cathedra Apostolica Successor, ac alij Episcopi Particulares locorum, ac subordinati, quasi Successores reliquorum Apostolorum. 2. Quia Ecclesiæ semper necessarii sunt Episcopi, qui habeant potestatem, ab Apostolis in se derivatam, paciscendi gregem Dei &c. cum ista potestas sit supernaturalis, à nullo homi-

num conventu communicabilis alteri, cum nullus cætus, multò minùs unus homo in individuo, eam habeat per se, nec acceperit ullus à Christo, nisi Apostoli: ergo accipi debet ab Episcopis, Apostolorum Successoribus, & quidem sine interruptione; si enim fieret interruptio, & successio ista cessaret, nemo amplius accipere posset legitime hanc potestatem, cum nemo eam haberet amplius, & dare posset. 3. Quia fideles sunt oves Christi, & ne errent, debent sequi suos Pastores: ergo semper debent dari Pastores, & quidem, quia rectus ordo id exigit, aliqui Majores, aliqui Minores; alias enim esset mera confusio. Majores autem sunt Episcopi: hi autem non possunt se ipsos facere Episcopos: ergo debent fieri ab alijs, hi iterum ab alijs potestatem habentibus, donec deveniatur ad Apostolos per successionem nunquam interruptam.

Ob. 1. Successio personarum nulla est, ubi non est successio doctrinæ Apostolicæ: ergo ista successio personarum, non est nota Ecclesiæ veræ. R. 1. Successio personarum, scilicet Doctorum, & Episcoporum continua ab ipsis Apostolis est signum etiam successionis doctrinæ Apostolicæ, & quidem valde æstimabile, nisi evidenter demonstretur defectio à doctrinâ Apostolicâ. R. 2. N. C. vel Dist. non est nota affirmativa veræ Ecclesiæ, si accipiatur sola, T. C. non est nota Negativa, ex qua rectè inferatur negative. N. C. Rectè siquidem sic interitur: ubi non est successio continua personarum usque ad Apostolos, ibi verâ Christi Ecclesia non est, nec Apostolica: sed apud Lutheranos &c.

Ee 3

Ob. 2.

Ob. 2. Potest dari successio personarum, & Doctorum, etiam, in aliqua secta falsa: ergo hæc successio non est legitima nota vera Ecclesie. R. T. A. N. C. vel Dist. ut supra: se sola non est nota affirmativa, & proprietas quarto modo C. C. Negativa. N. C.

Minor est evidens.

1. Ex hystorijis, ex quibus evidenter constat, Lutherum non fuisse Episcopum, & Pastores Lutheranorum non ulterius posse retrogredi, quam usque ad Lutherum Patriarcham suum, qui tamen nec habuit, nec dare potuit potestatem *Ordinis* Episcopalis, utpote non Episcopus, adeoque non habens potestatem ordinandi alios, nec potestatem *jurisdictionis*, vi cujus posset administrare Sacramenta, prædicare publice Verbum Divinum &c. utpote excommunicationis, & omni jurisdictione, quam prius accepit à Catholicis Episcopis, per excommunicationem privatus. Ergo in Luthero fuit abrupta successio Episcoporum ab Apostolis derivata, adeoque apud Lutheranos hæc successio non datur; ad hanc enim requiritur, ut aliquis fiat Episcopus, & potestatem ordinandi alios acquirat vel ab Apostolo, vel ab Apostoli successore, habente parem cum Apostolo potestatem. Quod autem nullus possit valide ordinare alios, nisi sit Episcopus, patet manifestè ex perpetua praxi, ac sensu communi totius Ecclesie, etiam Primitivæ, & ex S. Scriptura, ritè intellecta, ac exposita ab Ecclesia, ut traditur in materia de Sacramento Ordinis.

2. Ex propria confessione adversariorum; quippe Gerardus in LL. Theol. tit. de Ecclesia c. 11. sect. 5. sapius dicit, nihil curandam successionem personarum continuam ab Apostolis, sibi sufficere successionem doctrinæ &c. Id quod & alij repetunt. Quod autem ipsis pariter desit successio doctrinæ Apostolicæ, constat tum ex Syllogismo præcedente, tum ex defectu successionis personalis. Rursus fatentur coguntur Lutherani, fidei suæ Doctores, & Ecclesie suæ Pastores fuisse incognitos, totum ministerium Verbi fuisse corruptum: ergo fatentur se non posse probare suæ Ecclesie Pastores à Luthero usque ad Apostolos, imò ante Lutherum nullos fuisse veros Pastores; cum Papa, à quo in ceteros Episcopos debeat profluere vocatio, potestas & Ordinis, & jurisdictionis, juxta ipsos fuerit Antichristus.

Ex quibus colligitur, in Ecclesia Lutherana nullum dari Sacerdotem, consequenter nec talem Ministrum, qui validè conficiat Sacramentum Eucharistie, penitentes validè absolvat à peccatis, & prædicet Verbum Dei legitime. Probat; quia ista potestas est spiritualis: ergo debet accipi, vel immediatè à Deo, vel ab ijs, qui acceperunt à Deo, uti Apostoli, eorumque legitimi Successores non interrupti. Atqui Lutherani Ministri non accipiunt hanc potestatem immediatè à Deo; quomodo enim id probant? Neque ab Apostolis, eorumque legitimis Successoribus, parem potestatem habentibus; accipiunt enim vel à Magistratu Civili, cui nunquam dictum est à Christi:

Ho: *Pasce oves meas &c. quorum remis-
seritis peccata &c. Hoc facite in meam
commemorationem &c. Ite in mundum
universum, predicare Evangelium &c.*
Vel accipiunt à Ministerio Ecclesiastico:
atqui istud non habet potestatem ordi-
nandi & vocandi Ministros à se,
neque ab Apostolis propter defectum
continuae successione, vi cuius semper
debuissent accipere alij ab alijs retro-
grediendo usque ad Apostolos, quod
factum non est; nam in Luthero ista
successio fuit interrupta.

17. Ob. 1. Deus in regenda Ecclesia non
semper utitur successione Praesulum
ordinaria, sed subinde extraordinaria,
sive non semper vocat Ministros me-
diatè, scilicet mediante homine, cui
olim potestatem concesserat, sed sub-
inde etiam immediatè per se. Sic in
Veteri Testamento extraordinarie misit,
& immediatè per se vocavit Prophetas,
ut suae Ecclesiae collapsae prospicerent.
Pariter fecit in Novo Testamento, ex-
citans Lutherum velut Eliam, aut Jo-
annem Baptistam, ut restauraret Eccle-
siam suam in gravissimos errores pro-
lapsam. 2. Omnino, Deus potest uti-
que aliquem, vel aliquos viros egre-
gios vocare modo extraordinario, &
immediatè per se, & subinde solitus est,
sed simul observat haec duo. 1. Ejus-
modi viros talibus signis, & suae extra-
ordinariae Missionis characteribus in-
struit, nimirum vel dono miraculorum,
vel extraordinariae vitae sanctimoniam, vel
utraq; hac dote simul, ut nemo pru-
dens dubitare possit, eos esse speciali-
ter à Deo missos: nihil tale reperitur in
Luthero, sed contraria omnia. 2.

Non mittit, ut aliter doceant, quam ij,
qui sedent super Cathedram Moysis,
vel Petri, nec, ut Ecclesiae Universae
doctrinam mutent, sed ut eandem ma-
jori fructu praedicent, ac potissimum,
ut corrigant perverfos mores, homi-
nes abducant à vitijs, & virtutes im-
plantent. In Prophetis Antiqui Tes-
tamenti fuit insuper haec ratio mittendi,
ut mundo praenuntiarent futurum
Messiam, & alia, quae spectant ad Reg-
num Christi, & ad Ecclesiam futuram
Novi Testamenti. Ceterum omnibus
risum movent Lutherani, dum Luthe-
rum, hominem sceleratissimum, & nul-
la Prophetici Spiritus dote insignem,
comparant cum Prophetis, cum Elia,
Joanne Baptista &c. utpote vitâ & mo-
ribus dissimillimum.

18. Ob. 2. Etiamli Ecclesia Lutherana
non possit ostendere successione Prae-
sulum usque ad Apostolos, tamen po-
test esse ac dici Apostolica: ergo. Ant.
prob. Ecclesia Christi jam tempore A-
postolorum erat, & in Symbolo dice-
batur *Apostolica*; licet tunc nulla ad-
huc esset successio Praesulum: ergo.
2. N. Ant. Ad probationem, quamvis
initio non habuerit successione Prae-
sulum formaliter, habuit tamen radi-
caliter, hoc est, jam tum exigebat Ec-
clesia Christi continuam per secura
tempora successione Praesulum pro-
pter promissionem Christi sibi factam.
Vel: successione initio habuit in actu
1. licet non habuerit in actu 2. sicut in
infantia datur discursus quoad actum
1. sive in radice & potentia, non quo-
ad actum 2. Tempore Apostolorum
nulla opus erat successione formali, &
actuali.

actuali, cum sine hac facile constaret, quod Pastores Ecclesie suam potestatem acceperint à Christo; nunc autem sine actuali successione ostendi non possent, quomodo suam potestatem derivassent à Christo moderni Ecclesie Præsules.

An Ecclesia Romana habeat continuam successione[m] Episcoporum, praesertim in Cathedra Petri?

R. Affirmative. Probatum de successione in Sede Pontificis Petri (si enim probatum fuerit de hac, eo ipso probatur de aliorum Præsulum legitima successione Apostolica; cum Episcopi, & inferiores Pastores suam potestatem, ordinationem, & missionem derivent ab hac Sede Apostolica & Pontificia Petri) de hac, inquam, successione probatur 1. negative; quia ab Adversarijs non potest ostendi ulla moralis interruptio successione[m] continuam Pontificum Romanorum usque ad modernum Papam Clementem XI. ergo Romana Ecclesia manet in possessione legitima successione[m].

Præbatur 2. positive ex historijs tam profanis, quam Ecclesiasticis, in quibus de sæculo ad sæculum accurate referuntur Pontifices ordine sibi succedentes, eorumque gesta & mores, incipiendo à D. Petro, serè sicut Imperatorum Catalogus à Julio Cæsare usque ad modernum Augustissimum Carolum VI. accurate contextitur ab Historiographis. Videatur Bellarminus, Baronius, Gaultierius & alij. Proinde nos Catholici irrefragabiliter possumus ostendere,

quomodo omnes & singuli Sacerdotes, Episcopi, Archiepiscopi &c. sint legitime vocati, & ordinati, potestate tam Ordinis, quam Jurisdictionis Spirituallis præditi; quippe Sacerdotes & Pastores tam accipiunt ab Episcopis consecrantibus, & hi ultimatò à summo Pontifice, qui nunc est Clemens XI. qui successit Innocentio XII. Antè hunc fuere Alexander VIII. Innocentius XI. Clemens X. Clemens IX. Alexander VII. Innocentius X. Urbanus VIII. Gregorius XV. Paulus V. Leo XI. Clemens VIII. & sic per singula sæcula ascendendo devenitur denique ad S. Petrum Apostolum, qui ab ipso Christo audit: *Pascis oves meas.* Jo. 21. & sic constitutus est Pastor Universalis omnium Christi ovium, Caput Apostolorum, & Rector totius Ecclesie, cum omni potestate spirituali, quæ requiritur ad regendas oves rationales, easque perducendas ad beatitudinem supernaturalem, ac æternam.

Ob. 1. Successio Pontificum sæpius fuit interrupta 1. Per illicitam, & Simoniacam occupationem Sedis Romanæ. 2. Per Antipapam dissensionem tempore Schismatum, dum subinde duo vel tres simul erant Pontifices. 3. Per hæresim & apostasiam, in quam lapsi sunt quidam Pontifices: ergo. 2. Negando, his casibus unquam moraliter fuisse interruptam successione[m] Pontificum (physica enim interruptio, per breve tempus vacante Sede, nihil obest, sicut Solij Imperatorij vacatio, quæ necessarîo propter mortalitatem humanam sæpius debet contingere, nihil obest successioni Imp-

ERATO

ratorum) quippe in primo casu, quo aliquis illegitimè intruditur, nec postea ab Ecclesia acceptatur (nam acceptatio Ecclesie subsequens esset nova, & valida electio, omnes defectus Juris humani supplens) censetur Sedes Romana ad tempus vacare. In altero casu vel unus est verus Papa, utpote à majore Ecclesie parte acceptatus, vel si nullus sit verus propter defectum sufficientis acceptionis, iterum censetur vacare Sedes: sicut Solium Romani Imperij Politici in ejusmodi calibus censetur vacare. Quanto autem tempore vacare possit, determinari ultimè nec potest, nec debet, sicut fit in alijs rebus moralibus innumeris. In tertio casu (quem tamen possibilem negant multi cum Bellarmino) si Papa ut homo privatus incidere in hæresim notoriam, desineret esse Papa, & sic vacare inciperet Sedes. Vide theses nostras præteriti anni de Romano Pontifice art. 4.

Dices. Magnum illud schisma in Concilio Constantiensi terminatum, & circa annum Christi 1380. inchoatum, in quo tres se gerebant pro Romano Pontifice, duravit circiter 40. annis: ergo, si tempore schismatis censetur vacare Sedes, vacavit valde notabili tempore, consequenter fuit utique interruptio *moralis*. R. in hoc tristi schismate semper fuit unus & verus Pontifex, licet non omnibus sufficienter cognitus; ceteri autem fuerunt putatij tantum, & Antipapæ, ac proinde non fuit interrupta successio moraliter; non enim est credibile, quod Christus tanto tempore relinquat Ecclesiam, legitimo Capite destitutam. Adde,

R. P. Pichier Theol. Polemica.

quod in hoc diuturno schismate satis etiam emicuerint *veri* Pontifices, qui scilicet succedebant Urbano VI. Quamvis ex ejusmodi schismate ingens incommodum patiatur Ecclesia, nullum tamen patitur damnum irreparabile, quia Pontificum dubiorum acta cessante schismate vel infirmantur (cum non sit obligatio sequendi Pontificem duntaxat *probabilem*) vel confirmantur à Papa futuro *certo & indubitato*, prout etiam factum est finito hoc schismate à Martino V.

Ob. 2. Successio Pontificum est 21. valde dubia, quia statim de primo Successore Petri dubitatur, fueritne Clemens, an Linus: ergo. 2. Aliqui Pontifices fuerunt valde seclerati. 3. Ecclesia Romana non habuit successionem ceremoniarum earundem v. g. in Baptismo, in quo olim non adhibuerunt exorcismos, uti nunc: sic & alias olim ceremonias habuerunt in Missa &c. R. ad 1. N. A. ratio addita nihil probat, quia parum refert, an inter D. Petrum & Clementem alius intercesserit Pontifex, modò semper unus successerit alteri; lis enim inter Auctores non est, an D. Petro successerit immediatè aliquis in supremo Regimine, sed utrùm immediatè successerit Clemens, vel ante Clementem successerit Linus, & Cletus; quod posterius est probabilius: sed quidquid dicatur, successio manfit integra: nec fuit interrupta. Ad 2. Sit, quod paucissimi quidam, respectu tanti numeri, fuerint mali Pontifices, quorum tamen pessimus melior existit Luthero: qui hoc ad rem? Nunquid & inter progenitores Ch. sti

Ff

cau-

enumerantur homines scelerati? Propterea tamen linea stirpis Davidicæ non fuit interrupta. Mala vita Pontificis non debet præjudicare, & derogare ejus potestati, jurisdictioni, infallibilitati in fidei decretis; sicut valor Sacramentorum non est alligatus probitati Ministris; ne scilicet malè esset consultum fidelibus, & Ecclesiæ. Ceterum si Lutherani adeò delectentur, ut apparet, sordibus Pontificum, quas semper habent in ore; necesse non est, ut Româ petant istum odorem; invenient domi suæ, quos carpant, flores non dissimiles, minore in evolvendis historijs studio. Adeant duntaxat Lutherum suum. Ad. 3. Quid successio ceremoniarum spectat ad successionem Episcoporum? Dein quomodo constat Adversarijs, olim etiam ab Apostolis non fuisse adhibitos exorcismos? Unde constat ipsis, quòd Apostoli in collatione Baptismi recitaverint orationem Dominicam, vel alias illas ceremonias adhibuerint, quas hodie adhibent Lutherani? Nunquid & ipsa Confessio Augustana faretur satis art. 21. ritus & ceremonias posse esse varias, *neque Canones* (en! supponunt, ritus pleros-

que pendere à Jure Pontificio, quando scilicet Christus nihil determinavit) *esse tam diversos, ut ubique eosdem esse ritus velint?*

Ob. 3. Etiam Imperatores Romani 22. Ethnici olim, & nunc Turcici, non carent successione: ergo successio personarum nil juvat Ecclesiam Romanam, nec ea est propria veræ Ecclesiæ. R. N. C. non enim successio personarum qualiscunque reperitur in Ecclesia Romana, sed talis, quæ promissa est à Christo, volente suam Ecclesiam regi ab Episcopis, & uno Capite usque ad finem mundi, quæ conservata est mirabiliter inter tot hostium, & inferni machinationes. Et ista successio est propria veræ Ecclesiæ ita, ut, quæ illam non habet, vera non sit, illa autem vera sit, quæ habet eam, saltem sumptam cum alijs notis. Ceterum comparatio circa successionem Præsulum fit non cum catibus Paganorum & Gentilium, sed cum alijs Ecclesijs Christianis; his enim est, qua ratione Ecclesia Christi vera discerni possit à sectis falsis, quæ etiam se dicant Christianas.

SYLLOGISMUS III.

Vera Christi Ecclesia non est, quæ malum habet Auctorem, & vitiosam originem.

Sed Lutherana habet malum Auctorem, & vitiosam originem.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major

Majior est indubitata.

23. 1. Ex Scriptura S. *Mala arbor malos fructus facit; non potest arbor mala bonos fructus facere.* Mat. 7. v. 17. 18. *Nunquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? v. 16. &c. In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Sap. 1. v. 4.

2. Ex lumine naturali. Quis enim ex fonte turbato hauriat puram aquam? Quis pretiosum liquorem infundat in vas sordidum? Quis prudens igitur credat, Deum Sanctissimum, Sapientissimum, docere voluisse homines sanctitatem & justitiam per hominem sceleratum? Quis credat, majori veritatis lumine collustrasse hominem perdidum, ac vitij deditum, quam sanctissimos quosque viros? Divinæ ac celestis Sapientie thesauros defodisse in foetida cloaca? Ad erudiendam Sponsam suam dilectam, ad reformandam Ecclesiam (si tamen possibile foret eam aliquando labi in errores fidei, in hæreses, in idololatram &c.) usum esse instrumentum tali, quod simul est instrumentum diaboli ad DEUM offendendum? &c.

3. Ab exemplo omnium hæresum, quæ nunquam habuerunt bonos Auctores, sed semper sceleratos, ac turpem originem. Pessimus fuit Simon Magus, omnium ab Ecclesia apostatarum Coryphæus, obscænitissimus Nicolaitarum Auctor, primogenitus Sathanæ Marcion, ut eum appellavit S. Polycarpus, invidiâ tabescens Arius erga Episcopum Alexandrinum, quam

R. P. Pichler Theol. Polemica.

Cathedram sibi destinaverat, ceteri plerique superbiâ tumidi, & repulsæ ab aliquo dignitatis gradu, quem ambiebant, impatientes. Nullus unquam exstitit Apostata ab Ecclesia Romana, Novator nullus, sectæ cujuscunque Auctor nullus, qui sanctimonia vitæ fuisset celebris, quem pietas & pura Divini cultûs intentio ad novitates impulisset, quem non varia, præsertim superbiæ ac luxuriæ, scelera infamem reddidissent, vel saltem gravissimè suspectum. Quis igitur prudens adhæreat alicui sectæ, cujus Auctorem constat fuisse malum, & vitiosam originem?

Minor probatur evidenter

1. Ex vita & libris Lutheri toti mundo notissimis. Quippe evidentiâ historica constat, Lutherum 1. fuisse Auctorem, & Protoparentem Ecclesiæ Lutheranae, à quo & nomen habet; cum nemo ante Lutherum ita crediderit, ut postea Lutherus docuit. 2. Fuisse hominem perdidum Deo, rebellem suis legitimis Superioribus, vocifragum, apostatam, violatorem Monialis Deo pariter obstrictæ per votum continentia perpetuæ, quacum sacrilegum attentavit inire Matrimonium, arque in hoc damnato apostasia, & irriti Matrimonij statu usque ad finem vitæ persistit. 3. Fuisse blasphemum, quod ut probem, omittis alijs Lutheri dictis blasphemis quàm plurimis unice adduco verba illius, quæ habet to. 2. Wittenb. gedruckt von Hans Lust 1548. p. 266. ubi ita scribit: *Wer ist seines*

Ff 2

Hera

Herzens mächtig? Wer kan dem Teuffel und Fleisch widerstreben? Ist's doch nicht möglich, daß wir uns der geringsten Sünd erwidhren möchten / sintemahl die Schrift sagt / daß wir des Teuffels g. fangen seynd / als unsers J. J. ten und Gottes, daß wir thun müssen / was er will / und uns eingibt ic. Quæ verba, quia diabolus vocant Deum nostrum, & quidem ita testante Scriptura, hominibusque omnem libertatem in vitandis peccatis adimunt, adeo sunt horribilia, blasphemia, & abominanda, ut etiam Lutheranos summopere offendant, Lutheri licet scurrilitatibus jam assuetos. Unde nuper nemo (à se dictus *Horallethor*) thraconicè negavit, hæc verba in Lutheri libris reperiri, & ut alijs quoque persuaderet, centum aureos appromisit se procuraturum R. P. Casparo Mändl, si hæc verba in libris Lutheri ostenderit. Legat *Horallethor* citatum tomum & pag. ac inveniet (indè enim ego exscripsi) atque aurei sui promissi, si quidem vir sit alicujus fidei, non obliviscatur. 4. Fuisse tam scurrilem in verbis & scriptis, adeo maledicum, ut parem Scriptorem vel nullum, vel non nisi summè poteros, reperire sit. 5. Tradidisse doctrinas prorsus scandalosas, ad peccata trahentes, à bonis operibus avocantes. v. g. has: *Caveamus à peccatis, sed maxime à legibus & operibus bonis, solumque promissionem Dei attendamus & fidem.* serm. de Nov. Testam. seu de Mil. in fine. *Summa ars & sapientia Christianorum est nescire legem, igno-*

rare opera & totam justitiam activam. argum. in ep. ad Gal. to. 1. Witt. Germ. p. 2. 6. Sibi sæpius contradixisse. Ut alias innumeras contradictiones taceam, pro exemplo unicum assero. In Postilla Eccles. super Dom. 1. post Epiph. edit. Witt. 1584. p. 168. docet, Ecclesiam, sive Concilia, utut sancta sint, errare tamen posse in rebus fidei. At in Tract. de veteri vera Ecclesia to. 7. Witt. Germ. 1554. p. 562. docet oppositum, dicens: *Ecclesia nec debet, nec potest mendacia & errores docere, ne in unico quidem articulo &c. & qui posset aliud fieri, cum os Dei sit os Ecclesie?* Item: *Deus non potest mentiri, ita nec Ecclesia.* Ita Lutherus, qui planè mirabilis vir est, utpote necessitatus ad dicendum verum; cum ex duabus propositionibus contradictorijs, quas fecit plurimas, alterutra necessario sit vera. Vide nostrum *Examen Polemicum August. Conf. art. 2. infra.*

Neque dixerint, etiam S. Augustinum multa retractasse. Nam contra est 1. aliud est *retractare*, aliud est sibi *contradicere*; qui retractat, fatetur suum errorem circa illam materiam, in qua retractat: non verò, qui sibi contradicit, utpote vel non amplius memor illius, quod prius dixit, vel pertinaciter inhaerens suis dictis, & ex superbia nolens errorem fateri. 2. S. August. retractans emendavit, quod ex infirmitate humana, & ignorantia minus bene scriperat; Lutherus verò sibi contradicens non emendavit perperam & scienter contra Ecclesiam scripta, sed dubium reliquit mundum, quid ipse docuerit, nunc

nunc istud nunc aliud pro impetu effu-
rens. 3. S. August. non se iactavit
Reformatorem Ecclesie, Evangelistam,
Prophetam, uti Lutherus, & ideo errare
potuit, retractare deuit: turpe autem
est, ipsum Reformatorem Ecclesie er-
rare, retractare, vel potius sibi contra-
dicere &c.

25. 2. Ex vitiosa origine, & causa defe-
ctionis Lutheri ab Ecclesia Catholica.
Causa enim & origo prima fuit vel su-
perbia, vel invidia, vel avaritia, vel
omnes tres simul, ut scribit Florim.
Remundus de Ortu & Progress. hæref.
valde enim dolebat Luthero, munus
promulgandi Indulgentias Jubilæi ab
Augustiniani ad Dominicanos trans-
latum fuisse. Cochleus in Actis Lu-
theri. Hinc enim passione indomita
percussus à Cathedra non tantum abusus
Indulgentias carpere, ac alios fidei arti-
culos sugillare cepit, præter intentio-
nem ex animi intemperie ulterius pro-
gressus, ac in varios errores prolapsus.
Iustus polinodiam canere, ex superbia
parere noluit, imò, quam cecinit hic
Augusta, in publicum progressus ite-
rum negavit se cecinisse. Sed quæcun-
que ex his vitijs, an superbia, invidia,
vel etiam luxuria fuerit causa defectio-
nis, iusta non fuit, sed detestanda: *Hæc
causa non propter Deum capta est, nec
propter Deum finitur*, dixit ipsemet
Lutherus in disputatione cum Eckio
Lipsiæ. Cæterum sperabat Lutherus
fulmen Vaticanum ope Saxonis effuge-
re, sed non potuit. Unde in Pontifi-
cem Romanum, Leonem X. ad quem
eodem tempore scilicet 6. Sept. 1520.
ita scripsit adulate calamo: *Appella-*

*vite Danielem in Babylone (in medio
Leonum, Exechielem inter scorpiones,
agnum in medio Luporum) & innocen-
tiam tuam insignem egregio studio tu-
ratus sum. Scilicet celebratior &
angustior est in omni terrarum orbe tot
tantorum virorum litteris cantata o-
pinio, & vita tua inculpata fama,
quam ut à quovis vel maximi nominis
possit quavis arte impeteri &c.* Vati-
niano odio exardescere cepit & im-
placabili, omnibus diris eum devovens,
ac Antichristum appellans, postquam
accepit Bullam Excommunicationis,
quæ tunc jam erat Romæ expedita, dum
istà ad Pontificem scripsit Lutherus,
ejus tamen rei adhuc ignarus. Hoc
fuit initium malorum. An putas, Dei
causâ tumultuari cepisse Lutherum?

3. Ex defectu vocationis legitimæ,
si enim Lutherus à Deo ad opus Refor-
mationis vocatus non est, Lutheranis-
mi planè vitiosa est origo. Atqui voca-
tus non est à Deo, nec immediatè per
se, & modo extraordinario, quia in Lu-
thero nullum signum, nullus charac-
ter hujus extraordinariæ vocationis
reperitur, nimirum nec gratia miracu-
lotum, nec inulitata vitæ sanctitas, imò
ipse fatetur, se hoc modo non esse vo-
catum, dicens to. 2. Jen. Lat. f. 431.
*Gloriari non possum, quod Deus de cæ-
lo sine medio me miserit.* Neque vo-
catus est mediatè à Deo, & modo or-
dinario. 1. Quia nulla potest dari vo-
catio ad novam fidem introducendam,
cum Ecclesia Christi debeat esse *perpe-
tua*, & indefectibilis, ut fatetur ipsa
Confessio Aug. art. 7. 2. Quia, licet
posset Ecclesia deficere in fide, nulla

vocatio mediata, quæ sit per homines, sufficeret ad tantum munus, quale est reformare Ecclesiam in rebus fidei. 3. Quia vel fuit vocatus à Magistratu Ecclesiastico, vel à Politico! Non ab Ecclesiastico, quia Superior Religiosus eum mittens ad prædicandum nec potuit nec voluit dare potestatem prædicandi novam fidem, imò licet voluisset & potuisset dare, hæc tamen potestas fuisset iterum adempta à supremo Ecclesiæ Prælato, dum fuit tanquam perduellis excommunicatus. Non à Magistratu Politico Wittenbergenfi; iste enim nec Jure Divino nec Humano habet potestatem vocandi Ministros Ecclesiæ. Neque profuit Theologici Doctoratus gradus, utpote quem ipse contemnit to. 2. Witt. Lat. in assert. artic. art. 30. ubi approbavit omnes articulos Huslij, inter quos est etiam iste: *Universitates, Studia, Collegia, Graduationes, & Magisteria in eisdem non plus Ecclesiæ profunt, quam diabolus*, licet idem Lutherus to. 5. Jen. Germ. p. 492. omnia tribuat suo Doctoratui: *Dixi sape, ait, & iterum dico, totum mundum me non accepturum pro Doctoratu meo; quia aliàs desperare deberem, si tale ac tantum mihi incumbens negotium, sicut fur irrepens, absque vocatione & mandato Dei cepissem.* Quasi verò in collatione Doctoratus conferretur potestas prædicandi quilibet pro libitu, & non potius per expressum juramentum omnes Candidati adstringerentur ad nihil docendum, quod Ecclesiæ sit contrarium. Denique bene observa, pro vocatione Lutheri nihil posse afferri,

quod non pariter servire possit ad defendendam vocationem Calvinij, Zwinglij, Pelagij, Arrij, & cujusvis hæretici. 4. Ex Confessione Augustana, quæ est primus liber Symbolicus Lutheranorum. Hæc Confessio, ut ipsi expröbrant Theologi Palatinales apud Szentivani in *Responsis non Responsis* p. 28. imprimis scripta est paucorum Theologorum consilio, pauci Ordines Imperij eam exhibuerunt, labor scriptoris & defensio soli Melanchthoni incubuit. Ad hæc scripta est cum festinatione & temporis angustia, Augustæ in diversorio, in Comitij urgente Cæsare exhibita cum maximo metu periculorum, postea verò illi ipsi, qui Confessionem scripserunt, aliqua subinde correxerunt, ut satis ostendit editionum diversitas. Contraria omnia evenerunt in Concilio Catholicorum Tridentino, cui post 18. annorum deliberationes & discussiones rerum à præstantissimis Theologis institutas subscripserunt Cardinales 4. Archi-Episcopi 25. Episcopi 168. Abbates 7. Procuratores absentium Episcoporum 39. Generales Ordinum 7. assentientibus Legatis Imperatoris, Regum, & Principum plurimorum &c. Dein Confessio Augustana, & ejus Apologia scætet mendacijs & falsitatibus, cujusmodi 40. annotavi ego in *Examinis Polemici editione altera in fine*, Tannerus autem in Anat. p. 3. ad minimum 130. falsitates, in Augustana Confessione ejusque Apologia contentas, aperte detegit. Præclari Auctores Lutherana Ecclesiæ Lutherus & Melanchthon! præclara origo! Quis sit tam vecors, ut

ex ejusmodi fontibus se credat sanam & puram fidei doctrinam haurire posse? Est evidenter incredibile.

26. Ob. 1. Lutherus non est Auctor Ecclesie Lutherane, quia non attulit novam doctrinam, sed antiquam & Apostolicam: ergo. R. 1. Hec est antiqua nenia omnium hæreticorum, qui ad solam Scripturam, varias interpretationes patientem, & ad doctrinam Apostolicam semper provocabant: ergo causa Lutheranorum per hoc effugium non fit melior, quam cuiuslibet hæresarchæ. R. 2. Ex superioribus dictis patet falsitas Antecedentis. R. 3. Lutherus juxta Lutheranos saltem fuit Reformator Ecclesie, & ita docuit, qualiter per mille & amplius annos nemo ante ipsum: ergo est incredibile, quod attulerit doctrinam Apostolicam, & veram; alias enim per tot sæcula nemo fuisset in vera fide, & nulla in Ecclesia sana doctrina. R. 4. Est per se incredibile, quod homo passionibus superbia, odij, &c. excæcatus magis illuminatus fuerit, & perfectius intellexerit, quænam sit vera & Apostolica doctrina, quàm innumeri sapientiæ, sanctitatis, miraculis clarissimi viri, & fortissimi Martyres. Quæso, quo fundamento id verisimiliter probant Adversarij?

27. Ob. 2. Licet Lutherus caruisset omni vocatione speciali & externâ ad reformandum, habuit tamen vocationem generalem, & communem omnibus Christianis, quæ consistit in hoc, quod, quando Ecclesia est perturbata per falsas doctrinas, vel per persecutiones, eo ipso quilibet habeat potestatem prædicandi purum Verbum

Dei, impugnandi errores, Ecclesiam in necessitatibus constitutam juvandi, quicumque juvare, & emendare potest; sicut quando est incendium, non opus est vocatione speciali ad illud extinguendum, sed ipsa necessitas proximi & charitas vocat satis, & obligat quemlibet, qui potest, ad opem ferendam. Sic Ecclesie publica necessitas erat sufficiens Luthero vocatio. R. 1. Quancunque sit Ecclesia perturbata, nunquam Christus ejus gubernaculum deserit, nunquam permittere potest, ut portæ inferi prævaleant, nunquam desistit eam docere, ne in errorem incidat columna & firmamentum veritatis circa res fidei. R. 2. Permissio, quod Christus suam Ecclesiam ita desereret, ut tota (quod tamen impossibile est) erraret in articulo aliquo fidei, tamen non posset quilibet statim accurrere, & prædicare Verbum Dei sine legitima & speciali vocatione; si enim id liceret, sub hoc prætextu quilibet involare posset in munus docendi, & sic forent tot novæ doctrinæ, discrepantes &c. quot current, & prædicarent non missi, non vocati, uti contigit tempore Lutheri; mox enim Lutheri exemplo stimulati, & prætexentes reformationem Ecclesie, prædicare cœperunt non missi Calvinus, Zwinglius, Oecolampadius, Carlostadius, Bucerus, Mynsterus, Servetus &c. & quilibet novam doctrinam, parique jure. R. 3. Unde probat talis, qui in publica necessitate accurreret, se recte docere, se esse infallibilem, se magis sapere, quàm reliquos omnes &c. ? R. 4. Paulus universaliter prohibet prædicare

care sine legitima missione seu vocatione, nec excipit perturbatum Ecclesiae statum, dum dicit: *quomodo predicabunt, nisi mittantur?* Rom. 10. v. 15. *Nec quisquam sibi sumit honorem, sed qui vocatur à DEO tanquam Aaron* Hebr. 5. v. 4. R. 5. Hoc effugium servire posset omnibus Hæreticis, & Sectarijs.

Dices. Qui veram prædicat doctrinam, ille habet sufficiens indicium, quod sit vocatus à Deo: sed Lutherus prædicavit veram doctrinam, quia purum Dei Verbum: ergo. R. 1. Hoc argumento iterum omnes hæreticos uti posse, Pelagianos, Arianos, Wicleffitas, Hussitas &c. imò quemlibet alium, qui hodie surgeret, & Scripturam pro suo arbitrio explicans novam fidem spargeret. Notetur bene hæc instantia; est enim Lutheranis insolubilis. Si dicant, alios non attendere purum Dei Verbum, idem sibi regeri ab alijs audient. R. 2. Doctrinam veram afferre pro signo legitime vocationis est petere principium; quia in questione est, utrum Lutherus veram doctrinam proposuerit: quod autem non prædicaverit veram doctrinam, probatur ex hoc ipso, quod non fuerit vocatus à Deo: *Quomodo enim predicabunt, nisi mittantur?* Nemini enim assistit Deus, nisi quem ipse mittit. Ex vocatione debet judicari doctrina, non ex doctrina vocatio.

An Ecclesia Romana non habeat malum Auctorem & vitiosam originem?

28. R. Non. Ratio est in promptu.

Auctor fidei, quam tenet Romana Ecclesia, non alius assignari potest, nisi Christus principaliter, *qui eam sibi acquisivit sanguine suo.* Act. 20. v. 28. Secundario Apostoli, & ipsa Ecclesia, assistente Christo & Spiritu S. proponens ea, quæ credenda & facienda sunt; cum juxta hæcenus disputata, & ab Adversarijs data; saltem olim Romana Ecclesia Christum habuerit Auctorem, veraque fuerit Ecclesia: quæ autem semel fuit vera Christi Ecclesia, habet perpetuam sibi promissam Spiritus S. assistentiam, ut nunquam possit deficere tota, ac in peccatum hæreses vel apostasia cadere. Atqui Christus utique est Auctor sanctus, Ecclesia utique semper est sancta. Imò & Pontifex, si solus aliquid decidat, uti potest, ex Cathedra loquens, *sanctissimus est*, scilicet ratione officij, quæ Vicarius Christi, & in rebus fidei specialiter adjutus à Spiritu S. quamvis ut homo privatus, & non quæ docens universam Ecclesiam, possit absolute esse sceleratus. Non itaque malum Auctorem, non vitiosam habet originem Ecclesia Romana.

Dices. Papa est Auctor dogmatum Ecclesie Romanæ: Papa sæpe fuit malus: ergo. M. P. quia Romanenses non minus à Papa dicuntur Papista, quam Protestantes à Luthero Lutherani: ergo vel Lutherus non est Auctor Ecclesie Lutherane, vel Papa erit pariter Auctor Ecclesie Romanæ. R. 1. N. M. Papa est potius interpretes & os Dei, per quod nobis fidei dogmata proponit Deus infallibiliter, & hoc os, iste interpretes, & Rector Ecclesie est constitutus.

stitutus à Christo, iste audiit: *pasce oves meas.* Jo. 21. *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Luc. 22. Nihil simile potest dici de Luthero, iste non sedit super Cathedram Petri, non fuit vocatus à Deo, non constitutus Christi Vicarius. Ac insuper, quod bene notandum est, nullus Papa proposuit novam doctrinam priori, ab Universali Ecclesia receptæ, contrariam, sicut tamen Lutherus fecit. §. 2. N. Mi. quod sæpe; nam rari fuerunt mali & scelerati Papæ; isti tamen vel nihil definiunt circa res fidei, vel, si definiunt, id non facere potuerunt ut privati homines, sed ut *Vicarij Christi*, sub qua ratione & ab omni errore ac lapsu immunes sunt, & titulo *Sanctitatis* gaudent: peccata Pontificum sunt peccata ut hominum *privatorum*. Lutherus & docens & non docens fuit homo privatus, erroribus obnoxius, imò oppletus, tam contra fidem quam contra bonos mores. Nunquam fuit constitutus Christi Vicarius,

D. Petri Successor &c. §. 3. N. probationem, quod pari modo nos vocemur Papistæ, quo ipsi dicuntur Lutherani. *Papa* est nomen officij, & supremi Præsidis in Ecclesia, à Christo constituti, & ideo *Papista* nihil aliud sonat, quam hominem addictum Christi Vicario, cui tanquam uni Capiti per totum orbem parent omnes fideles: ergo idem significat, ac *Christianus*, *Catholicus*; atque sic non nominamur à persona privata. Econtra *Lutherus* est nomen apostatæ & execrati Monachi, hominis privati, nullam habens connexionem cum Christo, cum Universalitate fidelium: & hinc Lutheranus significat hominem addictum puro homini, scelerato, Deo & Superioribus legitimis rebellem &c. consequenter non minus probrosum est vocari Lutheranum, quam Calvinistam, Zwinglianum, Hussitam, Pelagianum, Nestorianum, Arianum &c. ab Auctoribus harum sectarum.

ARTICULUS III.

De Nota Unitatis.

SUMMARIUM.

1. Aliud est Ecclesiam esse unicam, & aliud esse unam.	5. 6. 7. 8. Quid Lutherani excipiant, & opponant.
2. Una diverso modo dicitur.	9. Lutheranam sectam non esse concordem in doctrina fidei, constat ex Lutheri contradictionibus.
3. Hic tantum sermo erit de Unitate doctrina, & Unione cum Capite.	10. Ex dissensione suorum Doctorum perpetua.
4. Veram Christi Ecclesiam debere esse concordem in doctrina, multipliciter probatur.	11. Ex discrepantia librorum Symbolicorum.
- R. P. Pichler Theol. Polemicæ. G g 12.